№ 32.

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 1. LISTOPADA 1796 R. WE WTOREK.

Z Wiednia 22. Października.

Gazeta dworska zawiera w sobie list następuiący Kommissarzow Francuzkich w Florencyi, do pełnomocnika Papiezkiego.

Kommissarze Dyrektoryatu wykonawczego Francuzkiey Rzplitey przy armiach we Włoszech, umocowani przez Dyrektoryat do traktowania z Papieżem *Piusem VI.* względem warunkow pod ktoremi Rzplita Francuzka, przychyli się do zawarcia z nim pokoiu, przesyłaią P. *Galleppi* pełnomocnikowi Oyca S. proiekta. (1.) Do traktatu pokoiu w 21. artykułach. (2.) Do taiemnego traktatu w 8. artykułach. (3.) Do konwencyi względem jurysdykcyi konsulow w 8 artykuł: i (4) Do traktatu handlowego w 27. artykułach. Kommissarze oświadczaią przytym P. *Galleppi*, na mocy odebranego od Dyrektoryatu zlecenia, że traktaty te z zawartemi w nich warunkami, koniecznie albo muszą być przyięte albo odrzucone. Upraszaią P. *Galeppi*, aby im doniosł czyli ie podpisze, lub też czy wprzody zechce o to uczynić zapytanie u Oyca S. W tym ostatnim przypadku, nie mogą iak tylko na dni siedm odwłoki zezwolić, po ktorych upłynieniu, ieżeli nie odbiorą odpowiedzi, uważać to będą, iako formalne ich odrzucenie i natychmiast o tym Dyrektoryatowi doniosą. — W *Florencyi* dnia 9. Września 1796.

Proiekt do traktatu pokoiu.

Gdy Papież *Pius VI.* życzy sobie przywrocić przyiaźń i dobrą harmonią z Rzplitą Francuzką, Dyrektoryat wykonawczy więc umocował, w imieniu Rzpltey, Obywatelow *Garrau* i *Salicetti*, Kommissarzow przy armii we Włoszech do negocyonowania względem warunkow pokoiu z P. *Wawrzyńcem Galeppi* pełnomocnikiem Papiezkim, ktorego artykuły są następuiące. (1) Będzie na przyszłość pokoy między Rzplitą i Papieżem. (2) Papież odstępuie koalicyi i wszelkich zaczepnych i odpornych traktatow przeciw Francyi, a nieprzyiaciołom iey żadney pomocy dawać nie będzie. (3.) Ani w teraźnieyszey, ani w przyszłey woynie, niedozwoli przechodu przez swoy kray nieprzyiaciołom Francyi, przechod ten iednak samym Francuzom wolny będzie, ktorzy natenczas w kraiu iego, iak w kraiu przyiacielskim i neutralnym postępować będą. (4.) Oyciec S. wyznaie z umartwieniem, że wspolni nieprzyiaciele, na złe używszy zaufania i dobrych iego zamiarow, nakłonili go do ogłoszenia pewnych pism, ktorych prawidła i konsekwencye rownie się sprzeciwiaią prawdziwym intencyom Oyca S. iak i prawom narodow. A zatym Oyciec S. nagania, odwołuie i znosi wszystkie bulle, reskrypta, ustawy, listy pasterskie, cyrkularze, ostrzeżenia, słowem wszystkie akta, ktore pod iego imieniem, w interessach Francuzkich od R 1789 wyszły na widok publiczny. (5) Przez Posła posłać się maiącego do *Paryża*, zgani postępek morderczy, dopełnio-

H

ny w *Rzymie* na osobie Ministra Francuzkiego *Basseville*, i summę 500,000. liwrow dla tych, ktorzy w tey okazyi ucierpieli, wyliczyć każe. (6.) Wszyscy Francuzi, ktorzy od R. 1788. z przyczyny politycznych mniemań, z maiątku wyzuci lub aresztowani zostali, maią być wypuszczeni na wolność i maiątek ich ma im być przywrocony. (7.) Powyższy artykuł ściąga się także do wszystkich cudzoziemcow i mieszkańcow kraiu Papiezkiego, ktorzy z tegoż powodu byli prześladowani. (8.) Wszystkie kościoły, domy, klasztory, akademie, kollegia, seminarya, fundacye, dochody, pretensye, dobra ruchome i nieruchome, dzieła kunsztow, słowem wszystko co do Francyi, lub do złączonych z Francyą kraiow należy, ma być oddane, aby Rzplita mogła ie sprzedać, lub według swych praw posiadać i urządzić. (9) Papież obowiązuie się nadgrodzić to, coby z powyższych obiektow nieznaydowało się lub było uszkodzonym. (10.) Francuzka akademia w *Rzymie* ma bydź przywrocona i rządzona tak iak przed woyną. Toż samo ma się rozumieć, o kollegium Leodyiskim i innych z Francyą połączonych kraiach. (11.) Francuzcy Posłowie, Ministrowie, Konsulowie i domy ich z przynależytościami, wyłączone będą z pod władzy i juryzdykcyi cywilney, oraz kryminalney papiezkiey, i iedynie rządowi Francuzkiemu podlegli być maią. Wspomnieni Posłowie, Ministrowie, Konsulowie &c. mieć będą juryzdykcyą nad osobami mieszkaiącemi w ich domach, czy to należącemi do nich, czy nie. (12.) Spory między Francuzami zachodzące przez Ministrow i Agentow Rzplitey rozstrzygane będą. (13) W sporach między Francuzami i poddanemi Papieża, oskarżyciel ma pociągać oskarżonego do właściwego kraiowi iego sądu. (14) Francuz o występek iaki oskarżony, może być więziony, ale o tym natychmiast być musi Ministrowi lub Agentowi Rzplitey doniesiono, ktory rozpoznawszy rzecz, uczyni raport Dyrektoryatowi, a ten udecyduie, czy obwiniony na mieyscu lub we Francyi ma być sądzony. (15) Wolność obrządkow religii zapewniona będzie Francuzom, i osobom przywiązanym do legacyi lub do konsulatu Rzplitey. (16.) Dla zniesienia pewnych zdrożności, przeciw ktorym ludzkość i rozum od dawnego czasu wołaią, Papież stosownie do uczynionego sobie w imieniu Rzplitey Francuzkiey przełożenia, zakaże w kraiach swoich pod naysurowszemi karami *wymęszczyżniania*, zniesie także sąd inkwizycyi i nikt z powodu religii nie ma być prześladowany. (17) Papież obowiązuie się przyiąć w swych kraiach i utrzymywać wszystkich Francuskich Xięży, mnichow, oraz zakonnice &c. (18.) Wyrzeka się wszystkich praw do miasta i okolicy *Awinionu* oraz do Hrabstwa *Venaissin* i odstępuie ie Rzeplitey Francuzkiey. (19.) Traktat ten wiązać ma teraźnieyszego Papieża i następcow iego. (20.) Do ninieyszego traktatu Rzeplita Batawow należy. (21.) W przeciągu dni 40 ma być ratyfikowany a ratyfikacye będą zamienione.

Taiemne Artykuły, maią bydź następuiące:

(1) Zacząwszy od 1 Październ: aż do ratyfikacyi traktatu z Cesarzem i Krolem Neapolitańskim, Papież płacić będzie miesięcznie 300,000 liwrow. (2) Odstępuie Francyi Xięstw *Castro* i *Ronciglione*, iakoteż *Benevent* i *Pontecorvo*. Rzplta Francuzka zostanie w possesyi Legacyi *Ferrary* i *Bonnonii*, ktorych Papież odstępuie, a Francya zachowuie sobie urządzenie ich

przy generalney pacyfikacyi. (3) Papież nie zatrzyma i nie udzieli żadnego tytułu pochodzącego z odstąpionych kraiow. (4) Porty Papieskie maią bydź zamknięte dla okrętow i korsarzy nieprzyiacioł Rzpltey, przeciwnie zaś, będą otwarte dla okrętow Francuzkich. Gdyby ktory z nich przez nieprzyiaciela, dla nieprzedsięwziętych skutecznych środkow, w portach rzeczonych był uszkodzony, na ow czas Papież szkodę nadgrodzić przyrzeka. (5) Wolno bydź ma Rzpltey, przez cały ciąg teraznieyszey woyny i w przyszłych woynach, mieć swe garnizony w *Civitavechia* i *Ankonie*. (6) Pocztamt Francuzki ma bydź w *Rzymie* ustanowiony. (7) Nim traktat handlowy zostanie zawarty, handel Francuzow z kraiami Papiezkiemi trwać ma iak przed woyną. (8) Traktat ninieyszy obowiązywać ma teraznieyszego Papieża i następcow iego.

Konwencya względem iuryzdykcyi Konsulow i nakoniec proiekt do handlowego traktatu w podobnymże sposobie iak powyższe traktaty są ułożone. — Dawniey zaś donieśliśmy, iak od Oyca S. były przyięte i iakie w *Rzymie* czynią się przygotowania dla dania odporu nieprzyiacielowi, ieżeli przy tak ciężkich i niepodobnych prawie do wykonania upierać się będzie pretensyach.

Z Londynu 11 Października.

Poseł nasz maiący się udać do *Paryża* dla traktowania o pokoy, ieszcze nie wyiechał, mowią że dopiero na końcu tego tygodnia wyiazd iego nastąpi. Dotych czas Lord *Malmesbury* miał bydź na to przeznaczony. Teraz zaś dzienniki tuteysze donoszą, że Lord *S. Helens* będzie miał sobie ten interes zlecony. Dawne iego przebywanie w *Paryżu* (piszą one) poselstwo odprawione w *Madrycie*, wielkie dyplomatyczne znaiomości, otwarte i miłe obchodzenie się ze wszystkiemi, szczegolniey go czynią zdatnym do takowego poselstwa. — Wyiazd opoźniony tego pełnomocnika, nie zastanawia nikogo, kto zważy, że układ instrukcyow, gruntowney rozwagi wymaga. Odpowiedź z strony Francuzkiey zwrociła także na siebie zastanowienie Ministrow. Oni żądali paszportu dla osoby maiącey iechać do *Paryża* w celu uczynienia propozycyi do pokoiu, a Dyrektoryat Francuzki dał do poznania chęć swoią, aby Poseł Angielski był umocowany, nie tylko do rozpoczęcia negocyacyi, lecz i całkowitego iey ukończenia. — Przy paszporcie Francuzkim był przyłączony list bardzo grzeczny Ministra interessow zagranicznych Rzplitey, do sekretarza stanu Lorda *Grenville*, w ktorym wyraził życzenie Dyrektoryatu Francuzkiego, aby *negocyacya pomyślnym skutkiem uwieńczona została.*

W tych dniach w domu gościnnym *Shakespeare* obchodzono rocznice elekcyi przed laty 16tu, P. *Foxa* za członka Parlamentowego z *Westminster*. Miał on mowę w tey okoliczności, ktorey osnowa iest ta: „W prowadzeniu teraźnieyszey woyny potrzebną było rzeczą, aby rząd nie nadto ufał miłości ludu, i żeby lud utrzymywał go w boiaźni. Postrach przeciwnie był iedyną sztuką, ktorey Ministrowie w tey woynie używali, chcąc koniecznie aby ich się bano, a lubo krzyczeli na postrach panuiący we Francyi, wprowadzali go iednak do naszego kraiu. Cieszy mnie mocno, iż wspoł-obywatele moi z *Westminster* poznali się na tym Ministra fortelu i dosyć odwagi w sprzeciwianiu się iemu okazali. Mam nadzieię, że duch takowy po całym się kraiu rozszerzy. Bo w przypadku gdyby konsty-

tucya nasza, miała bydź ieszcze tak nadwerężona, iak była przez ostatni Parlament, w tenczas (od czego nas Boże zachoway) musielibyśmy wybierać albo całkowitą niewolę lub zamieszanie i wzburzenie. Dla uniknienia tego, potrzeba ażeby narod w czasie nowego Parlamentu stałe przedsięwzięcie, zachowania swoiey wolności okazał. Interessem wszystkich nas iest, mieć pokoy. Jeżeli go nam teraźnieysi ministrowie przywrocą, rownie mocno, iak ktokolwiek bądź w kraiu całym, cieszyć się będę. W czasie pokoiu lepiey możemy walczyć o utrzymanie konstytucyi naszey, iak w ciągu woyny, i z tego powodu iako też i wielu innych mocno go pragnę. Lecz ieżeli ministrowie chęć swoią, względem zawarcia pokoiu, okazuią tylko dla ułudzenia ludu, to pomnażaią liczbę godnych kary czynności, ktoremi postępki swe, w teraźnieyszey woynie oznaczyli. Czas pokaże iakie ich są prawdziwe myśli, żeby się iednak do pokoiu zbliżać miały wyznać muszę, że temu niebardzo wierzę. Wszystko co czynić możemy, iest starannie śledzić ministrow i oczekiwać cierpliwie przyszłych konsekwencyi. Gdyby usłuchano systematu, ktory zpoczątku woyny radziłem, życie naymniey pięciukroć sto tysięcy ludzi i sto millionow funtow szterl: ochronionymby zostało. — Mowa ta od Hrabiego *Bedford*, P. *Scheridan* i całego zgromadzenia mocno była poklaskiwana. Między innemi zdrowiami na życzenie P. *Foxa* spełniono także: Prędki i chwalebny pokoy z Rzplitą Francuzką.

Kapitan *White* złapał kapra Francuzkiego *Phönix* od 4. armat i 32. ludzi i do *Falmouth* przyprowadził. — *Edward Pellew* zawinął tam także, z dwoma brygami Hiszpańskiemi. — Emigrant ieden Francuzki na rozkaz Sekretarza Stanu aresztowany został z przyczyny, iż z Posłem Hiszpańskim układy robił taiemne względem zawerbowania 15,000. woyska lądowego w służbę Hiszpańską. — Obydwie Izby Parlamentowe przez Deputowanych adressa swe Krolowi oddały. — Depesze ktore rząd z *Neufoundland* odebrał datowane 10. Września są bardzo niepomyślne. Nieprzyiaciel całą osadę przy *Bulls* zruynował, los iednak stolicy *S. Jan* nie podpada ieszcze niebezpieczeństwu. Admirał *Richery* nie 3,000. woyska lądowego, lecz tylko część swoich okrętowych ludzi na brzeg wysadził. Narzędzia do łowienia ryb całkiem są zniszczone, iako i okręty do tego używane. Stosownie do wiadomości dziś nadeszłych mieysca *Blasentia*, *Renuse*, *Ferryland*, i Przylądek *Broyle* są od republikanow spustoszone. Troskliwi iesteśmy, czyli Admirał *Curtis* nie przybędzie za poźno dla attakowania Admirała *Richery* przy *Neufoundland*. — Admirał *Duncan* wypłynąwszy z *Jarmouth*, krąży z flottą swoią przy *Texel*. — Fregata *Seahorse* zabrała niedaleko *Corunna* dwa bogate Hiszpańskie z *Havannach* powracaiące okręty, ktorych szacunek 800,000. F. S. (32,000,000. złł: Pol:) wynosi. — Krolowie Angielscy używali dotąd tytułu Krola Francuzkiego. Pisma oppozycyine pytaią się, czyli teraz gdy Francya iest Rzplitą tytuł ten ieszcze pozostanie?

Manifest Hrabiego *Fitzwilliam* (osobliwszy w swym rodzaiu) przeciw adressowi do Krola, i pokoiowi z Francyą wpisany w Xięgi Izby wyższey, następuiące w sobie zawiera powody. 1. Żądanie pokoiu z mocarstwem tego gatunku, z ktorego exystencyą, żadna sprawiedliwa niezgadza się ugoda, będzie tak iak do tych

czas prożne, pomnoży pychę i dzikość tego powszechnego wszyftkich narodow nieprzyiaciela, powagę rządu, ktory lud niewolniczym zrobił, utwierdzi, a osłabi zaufanie innych narodow w świątle Anglikow i ich odwadze. 2. Niemożna zawrzeć pokoiu pożytecznego dla Anglii i iey osad, z ludźmi, ktorzy teraz ftoią przy ftyrze, niesprawiedliwie przywłaszczoney sobie władzy, kiedy się zaftanowiemy, iakim oni sposobem do niey doszli, iaki ich ieft charakter, iakiemi fortelami na swych się urzędach utrzymuią i iakie maxymy do obalenia innych rządow przyieli. 3. Ze Anglia po podbiciu powszechnym całey Europy, sama bronić potrafi swoiey Religii, Praw i wolności, ieft zbytnim zaufaniem i sprzeciwia się syftematowi kraiowemu i handlowi, przez ktory narod nasz kwitnął dotychczas. 4. Dopoki nieprzyiaciel samowolnie rożne kraie Europy przywłaszczać sobie będzie, i mimo neutralności uważać ie iako zdobyte prowincye, kontrybucye z nich wybierać i zamykać ich porty dla nas, handel i marynarftwo nasze długo trwać nie mogą. Poftępki takowe nie prożbami, lecz mocą zniszczyć potrzeba, gdyż inaczey teraz iuż, bylibyśmy w ftanie podległości. 5. Poki nieprawny rząd teraźnieyszy Francuzki trwać będzie, poty żadney niemasz pewności dla naszych osad w Indyach, gdyż przez nadanie ftosownie do nowego syftematu wolności niewolnikow, Francya mimo małey swey siły morfkiey do tego ftopnia rzeczy doprowadziła, iż wyspy naybardziey kwitnące, zniszczone zoftały i przez dezorganizacyą w osadach naszych naftąpioną lub naftąpić ieszcze mogącą, naystrasznieysze przygotowania na morzu wniwecz są obrocone, co rownym niebezpieczeńftwem wszyftkim possessyom Angielfkim w Indyach, tak podczas pokoiu iak w czasie woyny zagraża. 6. Częfto w mowach od Tronu słyszeliśmy, iż pewny i chwalebny pokoy, zawartym bydź niemoże, dopoki dawny rząd do Francyi wprowadzonym nie będzie. Stosownie do tego prawidła polityki, przyrzekliśmy Emigrantom pomoc i obrone i wszyftko dla doyścia do tak ważnego zamiaru czynić winniśmy. 7. Przez pokoy wszyftkie wielkie odmiany iakie przez uzurpacyą w moralności i polityce naftąpiły, a ktore daleko są niebezpiecznieysze iak zdobycie kraiow, w całey swoiey wielkości zatwierdzone zoftaną. Pierwszy to ieft przykład w dzieiach świata, odmiany wszyftkich praw dawnych, zwyczaiow i religii, pierwsze to ieft gwałtowne przełamanie praw Bofkich i ludzkich, przeciw woli większey i maiętnieyszey części narodu, przez zakupione i przymuszone woyfka, a smutne wypadki tego przykładu, w każdym kraiu czuć się daią. 8. Ządanie pokoiu umocni Francuzow w mylnym zdaniu o naszey słabości, a nawet po iego podpisaniu, do nowey woyny zachęcać ich będzie. Nie możemy nawet mieć zwykłey pewności tego pokoiu. Gdyż w traktatach swoich nieuznaią praw tych, ktore iuż od wiekow ludom Europy były powszechnemi. Nieznayduią oni tak iak inne rządy pożytku swego, w ciągłym pokoiu, i nie będzie im trudno, w nowey woynie ogułu sił użyć, gdy każdy obywatel ieft żołnierzem i wszyftko w rekwizycyą brane bydź może. Czyliż będziemy kiedy w lepszym ftanie do oparcia się tey pyszney, przewodzącey i niesprawiedliwey potędze iak teraz, gdy uzbroieni iefteśmy? 9. Uznanie Rzplitey Francuzow przeciwne wszyftkim prawidłom woyny, poniżenie nasze za sobą pociągnie i nieprzyiaciela w syftema-

cie iego utwierdzi. Gdyśmy się o paszport ſtarali, wyszło we Francyi z druku rządowe nieprzyiacielſkie pismo, w ktorym wyznano, iż pokoy służyć im tylko będzie do wzmocnienia się i zniszczenia potym naszey siły morſkiey, zapewnienia wolności żeglugi i przyprowadzenia do lepszego ſtanu marynarki Hiszpanow, Hollendrow i Francuzow. U nich Francya ieſt *Rzymem*, a Anglia *Kartago*, ktora zburzona bydź musi. Mowią iż narod Angielſki przez ſkargi i narzekania ſkłonienie się do pokoiu na swym Krolu wymusił, i zawsze iedenże maią zamiar, to ieſt zniszczenie wszyſtkich rządow w Europie: 10. Myśli te publicznie wyrażam, dla usprawiedliwienia mych czynności i dopełnienia obowiązkow, względem Krola, oyczyzny i powszechnego dobra całego ludzkiego towarzyſtwa,

(podpisano) *Wentworth Fitzwilliam*

Dzienniki tuteysze, zawieraią naſtepuiące uwiadomienie o Hiszpańſkim pierwszym Miniſtrze Xciu *Alkudii*. Jeſt on synem ubogiego szlachcica z Prowincyi *Extramadury*, urodził się w *Badajoz*, i po pokoiu w 1783. roku zawartym, umieszczony zoſtał w gwardyi Hiszpańſkiey z samey szlachty ſkładaiącey się, i maiących przyſtęp do pierwszych *Grandow* tego Państwa. Prędko bardzo los swoy zrobił, oprocz urzędu Miniſtra ſtanu ieſt ieszcze Inspektorem Gwardyow z Hiszpanow, Flamandczykow, Włochow i Amerykanow złożonych (inne iego tytuły w Nrze 25 Gazety w opisie aliansu między Francyą i Hiszpanią są wyrażone.) Przyimuie każdego po przyiacielſku, a co większa danego przyrzeczenia z naywiększą rzetelnością dotrzymuie. Uprzedzenie ktore wielu ieszcze ma przeciw niemu, z prędkiego wyniesienia się iego pochodzi, pewną ieſt iednak rzeczą, że edukacya iego była nieco zaniedbaną. Lecz razem dodać tu to należy, że teraz nawet gdy ieſt na szczycie szczęścia i wielkości, codziennie a nawet pozno w nocy, kilka godzin czasu poświęca umieiętnościom, ktoremi się bardzo opiekuie. Miniſtrowie dworow zagranicznych konferencye z nim odprawuiący, dziwią się częſtokroć obszernym iego widokom, chociaż nie ma długiego doświadczenia, i pozno się do nabycia rożnych wiadomości przykładać zaczął. Ten iednak niedoſtatek przez pilną teraz naukę nadgradza. Osoby przychodzące wkrotkim czasie do szczęścia zapominaią zazwyczay łaſk w dawnieyszym ſtanie odbieranych, nie można iednak tego o Xciu *Alkudii* powiedzieć, bo wielu takim, od ktorych przedtym dobrodzieyſtw doznawał, znaczne potym przysługi wyświadczył.

Z Paryża 11. Października.

„Wypis z liſtu Ob: *Hausmann* Kommissarza rządowego przy armii *Renu* i *Mozelli* do Dyrektoryatu.„

Pisałem do was Obywatele Dyrektorowie przez kuryera extraordynaryinego, teraz przybywa znowu do mnie, kuryer od armii z dwoma liſtami pisanemi z kwatery głowney w *Saulgen* d. 12 i 13 Vendemiaire i zawieraiące doniesienia, że Auſtryacy 10 i 12. (d. 2. i 4 Października) w okolicy *Buchau* całkowicie pobici zoſtali. 2. sztandary, 6. armat, 3,000 niewolnika, między ktoremi 56. officerow znayduie się, przyprowadzono iuż do głowney kwatery, a 2,000. ieszcze niewolnika tegoż dnia tamże spodziewano się. Rozumiałem że powinnością ieſt moią przesłać wam zaraz tę wiadomość &c.

(Podpisano) *Haussmann.*

Wypis z liſtu Generała *Buonaparte* do Dyrektoryatu d. 2. Października z *Medyolanu.*

Bramy *Pradella* i *Cerese* są w ręku naszych, blokuiemy samą cytadelle *Mantui*.

Z Paryża 14. Października.

Rada 500. odprawiła d. 10. t. m. po oddaleniu się słuchaczow sessyą, podczas ktorey czytano traktat pokoiu, między Rzpltą Francuzką i Krolem Neapolitańskim. Wyznaczono potym stosownie do konstytucyi Kommissyą, maiącą się ostatecznym iego roztrząsaniem zatrudniać. Członkami iey są *Sieyes*. *Pastoret*, *Cambaceres*, *Villers* i *Chenier*. — Rząd Portugalski obawiaiąc się przygotowań do woyny od Hiszpanii czynionych, poszedł za przykładem Niemieckich i Włoskich Xiążąt, i chęć zawarcia pokoiu oświadczył. Z Posłem iego, ktory w tym zamiarze tu przybył, wkrotce negocyacye rozpoczęte będą. Generał *Ernouf* szef generalnego sztabu armii *Sambry* i *Mozy*, nie iest aresztowany iak dawniey doniesiono, lecz tylko dla osłabionego zdrowia na czas nieiaki od woyska się oddalił. — Kommissarze, ktorzy z *Isle de France* przybyli, zapewniaią, że osady tamteysze są w bardzo kwitnącym stanie, a Magazyny napełnione towarami zabranemi Anglikom i Portugalczykom. — Porty Sardyńskie dla Anglii zamknięte zostały. Rząd nasz dopomina się, aby i Wenetowie za tym przykładem poszli. — *Bombon*, ieden z sprzysięgłych co uderzyli na oboz pod *Grenelle*, skazany na śmierć, skoczył z trzeciego piętra i tym sobie zgon przyśpieszył.

Z Hagi 18 Października.

Nowy Prezydent Obywatel *Block*, uwiadomił wczoray Konwencyą, że Eskadra nasza pod Admirałem *Lucas*, składaiąca się z 3. liniowych okrętow i 5. fregat płynąc do Indyow wschodnich widziana była w dobrym stanie na wysokości *Rio de la Plata*. Wkrotce spodziewamy się doniesienia, że pomieniony admirał, przybył do ktorey z osad naszych w Indyach, i ztamtąd rozpocznie expedycyą przeciw Anglikom, ktorzy w owey stronie niektore wyspy nasze sobie przywłaszczyli. — Po dwoch tygodniowey niebytności Generał *Daendels* przybył tu na powrot, dla zdania konwencyi sprawy, z śrzodkow umowionych z Francuzkim rządem, względem zwinięcia obozu pod *Nimvegen*, i rozkwaterowania dywizyi iego, ktora tam stała. Mowią, że ma mieć także, inne interessa, tyczące się armii Batawow. — Czytano wczoray na sessyi konwencyi depesze naszego Ministra z *Wiednia* Barona *Haesten*, w ktorych wyraża, że Generał *Mack* znowu się na teatrze woiennym we Włoszech okaże.

Od wyższego Renu 16. Października.

Francuzi są w possessyi 4. miast leśne zwanych na lewym brzegu *Renu* ku Szwaycaryi. *Rheinfeld* służy im w tey stronie za punkt pryncypalny oparcia ich armii. Wąwoz *Piekielny* zwany, przy *Neustadt* był im koniecznie potrzebny, dla przedarcia się do *Freyburga*, zabespieczenia tyłu woyska a nawet posiłkowania ztamtąd twierdzy *Kehl* i *Strazburga*. Lecz zamiar ten wielu trudnościom podpadał, tak dla położenia mieysca iako też siły Austryakow stoiących w wąwozie. Attakowani od Francuzow znaywiększą zapalczywością, Cesarscy bronili się z odwagą wyższą nad wszystkie pochwały, ustąpić iednak nakoniec musieli. Republikanie poszli do *Freyburga* i tam d. 12. stanęli. Austryacy po tey klęsce cofnęli się do *Kinzingen*.

Z Stuttgard 16. Października.

Listy z *Schaffhausen* donoszą, że lewe skrzydło armii *Renu* i *Mozelli* przy-

prowadziło do skutku, od d. 7. do 10. cofanie się swoie, wzdłuż granicy Szwaycarskiey, ku wyższey *Brysgowii*. Kwatera głowna tey części woyska była d. 10 w *Thengen*. Republikanie zaymuią teraz 4. miasta leśne zwane *Waldshut*, *Seckingen*, *Laufenbourg* i *Rheinfelden*. Reszta armii cofa się przez wąwozy *Lasu czarnego*, środek iey przez *Geissingen* i *Donau-Eschingen* ku *Freyburgowi* zmierza.

Dnia 17. Października.

Odbieramy doniesienie z *Duttlingen* że Francuzi przez to miasto od d. 6. do 10. cofanie się swoie uskutecznili. D. 7. Generał *Moreau* tam przybył z wielu innemi Generałami, a nazaiutrz kwatera głowna była w *Geissingen*. D. 10. po południu pierwsze patrole Austryackie, do *Duttlingen* weszły, właśnie gdy ostatek tylney straży Francuzow wychodził. D. 11. korpus Cesarskich blisko 10. tysięcy ludzi mocny przybył do miasta, i kwatera głowna Generała *Latour* z *Mörsskirch* przeniesiona tam została. D. 12. straż przednia Austryakow potykała się z Republikaninami, lecz była odpartą i do cofnienia się przymuszoną. D. 13. znowu Cesarscy zaczęli postępować, i głowna ich kwatera była w *Immendingen*. Dywizya Generała *Latour* zostaie zawsze w kommunikacyi z korpusami Generałow *Nauendorf* i *Petrarsch*. Wkrotce walney bitwy spodziewać się potrzeba.

Z Karlsruhe 17. Października.

Stosownie do listow z *Emmendingen* pisanych d: 13. t. m. Woysko Republikanow kommenderowane od Generała *Eckenmeyer* przemogło droge zwaną *Wąwoz piekla*, wdarłszy się na gory, przez ktore ona przechodzi. Odważny Podpułkownik Baron *Aspres* naymocniey się nieprzyiacielowi opierał, lecz nakoniec musiał się cofnąć i sam kulą w piersi raniony został. D. 12. przybył do *Emmendingen* z resztą batalionow *Laudona*, *Wallisa* i 150, iazdy. Strata ktorą poniosł, 400 ludzi wynosi tak w zabitych iak ranionych i w niewolnikach, w tych liczbie 8. się także officerow znayduie, zabrali przytym Francuzi iedną armatę i ieden woz ammunicyiny. D. 11. z rana Generał *Eckenmeyer* wszedł do *Freyburga*, za nim zaś Generałowie *Moreau* i *Ferino* postępowali, Korpus Republikanow od 1900. ludzi d. 12. w wieczor wszedł do *Denzlingen*. Austryacy znaydowali się przy *Kenzing*, a przy *Theningen* mieli dywizyą huzarow. — Jak tylko przyszła wiadomość o wnyiściu Francuzow do *Freyburga*, zaraz Arcy Xże *Karol* wymaszerował z *Offenburg*, ku tey stronie z większą częścią woyska, ktorym osobiście, kommenderuie, znaczny iednak korpus został ieszcze w okolicy *Kehl* dla uważania tam obrotow nieprzyiaciela. — Wczoray słyszano mocne z armat strzelanie od południa do wieczora, tak z strony gor, iako też i od *Kehl*.

Wypis listu z Manheimu 18. Października

Zadney wątpliwości nie podpada, że okolice wyższego *Renu* staną się teatrem woyny. Siły stron woiuiących coraz się bardziey w tamte strony ściągaią. Dwie dywizye armii *Sambry* i *Mozy* zmierzaią do *Lautern*. Oddział dość znaczny woysk Austryackich pod Generałami *Montfrault* i *Schellenberg* tam także ciągnie. — Kwatera głowna Arcy-Xcia *Karola* d. 17. była w *Mahlberg*. Armia iego złączyła się z Woyskiem Generała *Latour*, ten zaś d. 15 w *Donau Eschingen* znaydował się. Generał Francuzki *Desaix* z 3 Dywizyami stoi przy *Freyburg*, a do attakowania go, wszystkie przygotowania potrzebne Cesarscy iuż poczynili.

No 32

DODATEK DO GAZETY WARSZAWSKIEY

Z WARSZAWY DNIA 1. LISTOPADA R. 1796. WE WTOREK.

Z Kolonii 14. Października.

Austryacy dla ułatwienia zamiarow Generała *Hotze* wysłali d. 12. t. m. część garnizonu *Moguńckiego* ku *Bingen*, ktora w ustocie aż ku temu miastu przedarła się, lecz znayduiąca się tam dywizya Generała *Bernadotte* naymocnieyszy dała odpor nieprzyiacielowi. Mimo tego iednak biły się ieszcze woyska i nic na żadną stronę gdy kuryer odieżdżał, ktory tu zeszłey nocy stanął, nie było udecydowanego. Dywizya Generała *Championnet* pospieszyła na pomoc dywizyi *Bernadotta*, i iutro spodziewamy się mieć wiadomość o wypadkach tey bitwy. — W reszcie Generał *Bournonville* znayduiący się na *Hundsruck* posłał Dywizyą dawniey Generała *Marceau* zostaiącą pod kommendą Generała Brygady *Hardy*, ku *Kaiserslautern* i żądał od Departamentow niższego Renu, aby woyska letkie, stoiące tam, pomaszerowały także dla wstrzymania Generała *Hotze*.

Dnia 16. Października.

Austryacy ktorzy stali nad obydwoma brzegami rzeki *Sieg* cofnęli się tey nocy, a straż przednia Republikanow na ich mieyscu stanęła.

Dnia 18. Października.

Wczorayszey nocy przypłynęły tu z wodą rożne ułomy mostu *Neuwiedskiego*, ktory przez zbytnie wezbranie rzeki zniesiony został. — Generał *Bournonville* na powrot tu przybył. Armią całą w chleb i mięso na 5. dni opatrzono i iutro ma ku *Sieg* naprzod postępować. —Wczoray mocny tu huk z armat słyszeliśmy.

Od brzegow rzeki Nahe 11. Paźdz:

Korpus Woluntaryuszow *Odonella* opanował wczoray mieysca *Jppesheim* i *Planich* straciwszy ludzi 40. w zabitych i rannych. — Strata nieprzyiaciela była znaczna.

Z Moguncyi 15 Października.

Onegday dywizya iedna huzarow wpadła do *Hochstätten*, i wzięła 13 Francuzow w niewolą.

Dnia 16 Października.

Francuzi przedwczoray mieysce *Hochstätten*, dwa razy żywo attakowali, chcąc go odebrać, lecz stoiący tam 3ci batalion Sklawonow, woluntariusze *Odonella* i czerwono-płaszczowi. odparli ich szczęśliwie. — Dziś wszędzie iest spokoynie.

Z Portu Hiszpańskiego Malaga 23. Września.

Od dni pięciu położono ambargo w portach naszych morza Srzodziemnego dla zabrania wszystkich okrętow Angielskich i Angielsko-Amerykańskich, ładownych towarami przeznaczonemi do *Londynu* i gotowych do wyiścia pod żagle. Od dni trzech wyszła z *Kartageny* eskadra, złożona z 8miu liniowych okrętow, dla złączenia się iak słychać, z eskadrą Francuz-

ka w *Toulonie* 15. okrętow liniowych zawieraiącą. Wkrotce ma wyiść druga mocnieysza ieszcze flotta dla krążenia na morzu Srzódziemnym. — Do portu naszego okręt ieden Angielſki przyprowadzono. — Kuryer przybyły tu z *Kadix* potwierdził wiadomość, że wiatry zapędziwszy tam dwie Angielſkie fregaty z wielu ſtatkami, na ktorych woyſka i znaczne summy do Korsyki przeznaczone, znaydowały się, rzeczone fregaty wraz z transportem zabrane zoſtały. Względem reszty transportu, dano iuż potrzebne rozkazy, aby nie uszła rąk naszych.

Z Petersburga 4. Października.

Gazeta tuteysza zawiera w sobie to co naſtępuie: Hrabiowie *de Haga* i *de Wasa* powracaiąc do *Sztokolmu* d. 1. t. m. wyiechali ztąd, zoſtawiwszy u wszyſtkich osob, ktore mogły ich poznać, miłe o swych osobiſtych przymiotach wrażenie.

Z Sztokolmu 11. Października.

Według wiadomości odebranych z *Peterzburga*, monarcha nasz d. 29. Września pożegnał się z dworem Cesarſkim. Przy tey okoliczności rozdawano sobie na wzaiem podarunki. D. 1. Października po 38. dniowym zabawieniu się w ſtolicy Rossyiſkiey, naſtąpił odiazd. Generał en Chef *Koútusow* miał zlecenie odprowadzania Krola aż do samey granicy. D. 4. przybył Krol iadąc przez *Wyburg* i *Fridrichshamm* do *Lowisa*, gdzie dla przyięcia go wielu naszych Generałow znaydowało się.

Z Kopenhagi 18. Października.

Trzy liniowe okręty i kilka fregat z flotty Moſkiewſkiey pod rządem Kontr Admirała z pierwszym dobrym wiatrem do Anglii powrocą. Sam zaś admirał z 8. liniowemi okrętami i 3. fregatami d. 15. do *Kronſtadt* popłynął.

Nachdem auf den Antrag des Bürgers Johann Roemcke in Warschau, eine Quantitaet Hotz beſtehend in 4 Schock 31 Stuck Eschen un Ellern, 218 Schok Fassbändern, 2 Stück Eichen, 10 Stück Birken, 4 Balken und 39 ſtück Bauholtz, dem Kaufmann Martin Wolffgramm von hier gehörig, bey der Stadt *Neuhof* arretirt worden und solche, erſtgedachten Johann Roemke zu einer judicatmässigen Forderung a 5914 fl: 10 gr. pol welche er an den abwesenden Wolffgramm hat, zu verhelfen, in Termino *den 2 November* c. Vormittags um 8 Uhr, vor unserm Deputato Regierugs Rath Baron von der Hagen zu Neuhof, öffentlich an den Meiſtbietenden, gegen baare Bezahlung verkauft werden soll, so wird solches hiemit den Kaufluſtigen bekannt gemacht. Zugleich dienet diese Bekanntmachung, dem von

Gdy na wniosek Mieszczanina Jana *Roemcke* w Warszawie, quantum drzewa ſkładaiące się z 4 kop 31 sztuk iesionow i Olszyny, 218 kop obręczy beczkowych, 2 sztuki dębow, 10 sztuk brzeziny, 4 Balki i 39 sztuk budulcu tuteyszemu kupcowi Marcinowi *Wolffgramowi* należące pod miaſtem *Nowodworem* aresztowane zoſtały, a takowe, aby rzeczonemu Janowi *Roemcke* do odebrania przysądzoney onemu Pretensyi 5914 złł: 10 gr. pol: ktore u nieprzytomnego *Woffgrama* ma, dopomodz, na terminie 2go Liſtopada c. przez naszego Deputata Regencyi Konsyliarza Barona *von der Hagen* przez aukcyą publiczną więcey daiącemu za gotowe pieniądze sprzedane bydź maią, przeto o tym ninieyszym ochotę kupić maiącym czyni się wiadomo. A przytym oraz też obwieszczenie służyć ma Marcinowi *Wolffgra-*

hier abwesenden, angeblich im Oesterreichischen Cordon sich aufhaltenden Martin Wolffgram zur Nachricht dahin, dass er den Verkauf des Holtzes, nur durch baare Befriedigung seines Creditores, vor dem eintretenden auctions-termin abwenden Könne, sonst aber zu erwarten habe: dass von der einkommenden Lösung derselbe befriediget, das residuum aber ad depositum genommen werden solle. Gegeben Warschau den 18ten October 1796.

Königliche Süd-preussische Regierung.
v. Meyer.

mowi tu nieprzytomnemu, a podług powieści w Cesarskim kordonie bawiącemu się za wiadomość w ten sposob, iż sprzedaży tegoż drzewa iedynie przez zaspokoienie w gotowiznie wierzyciela swego przed przypadaiącym Aukcyi terminem zapobiedz może, inaczey oczekiwać ma, iż z zebranych za też drzewo pieniędzy wierzyciel zaspokoionym, reszta zaś do depozytu wziętą bydź ma. Dan w Warszawie dnia 18 Października 1796.

Krolewska Południowo Pruskia Regencya.

Die neunte Ziehung der Dritten Zahlen Lotterie, zum Besten der Invaliden, Witwen, Versorgungs Schulen, und Armen Anstalten. Warschau, Montag den 31 October 1796 früh um 9 Uhr. Herausgezogene Nummern, sind:

25. 28. 72. 40. 79.

Die 10te Ziehung ist Donnerstag den 10 1796 früh um 9 uhr.

Die Einsätze werden bei allen in Warschau und Prag angestellten Lotterie Einnehmern bis Dinstah d. 8ten November Morgens, im Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau aber bis Abends vor der Ziehung angenommen.

Die 11te Ziehung bleibt auf den 21 9br:

In dem Königl: Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau sind auch Loose zur Königl: Berliner Classen Lotterie zu haben.

Dziewiąte ciągnienie trzeciey Lotteryi Liczbowey, na rzecz Inwalidow, Wdow, i Szkoł, tudzież na wsparcie Szpitalow. w Warszawie, w Poniedziałe dnia 31 Paźd: 1796 rano o godzinie 9 Wyciągnięte Numera, są:

25. 28. 72. 40. 79.

Dziesiąte ciągnienie będzie we Czwartek 10go Listopada 1796 rano o godz: 9.

Stawki u wszystkich Kollektorow, w Warszawie i na Pradze tylko do Wtorku 8go Listopada rano, a w Kantorze Generalnu: w Warszawie, aż do wieczora przed ciągnieniem przyiętemi będą.

Iedenaste ciągnienie będzie dnia 21 Listopada.

W Krolewskim Kantorze Generalnym w Warszawie; można też dostać Losow na Krolewską Berlińska Lotteryą Klassową.

Da es eine durch die Erfahrung bestätigte Wahrheit ist, dass ein junger Mensch, der aus dem Cirkel seiner Familie in die grosse Welt eintritt, eines Führers, eines Rathgebers bedarf, der seine Tritte leitet, und ihn vor der Stimme der Verführung warnet, welcher die Jugend, wenn sie sich allein überlassen wird, nur zu leicht ein williges Orh leiht, so glaube ich, dem mir einmahl zu ertheilten Wirkungs Kreis gemäs, für das Wohl meiner Mitmenschen nicht thätiger seyn zu können, als wenn ich denjenigen die ihre auf hiesiger Universitaet studirenden Söhne oder Pflegbe, fehlene der speciellen Aufsicht eines Academi-

Kiedy przez doświadczenie ugruntowaną iest prawdą, że młody człowiek, wychodzący nc świat wielki z łona swey familii potrzebuie doradzcy, ktoryby kroki iego uważał, i strzegł go od zepsucia, ktoremu młodość częstokroc podlega, rozumiem więc, że do dobra wspołbliznych moich, w teraznieyszym stanie moim, czynniey przyłożyć się nie mogę, iak gdy, tym ktorzy synow lub krewnych swoich w tuteyszey maiąc Akademii, chcieliby widzieć ich pod osobnym dozorem ktorego z Akademickich nauczycielow; dom moy i usługi moie w tym celu ofiaruie. Starać się będę iak naypoczciwiey formować na eby-

schen Lehrers anvertrauen wollen, mein Hauss und meine Dienste, zu diesem Zweck anbiethe. Mit der strengsten Rechtschaffenheiten werde ich bemüht seyn, jeden meiner Führung und besondern Aufsicht anvertrauten jungen Mann, zu einem sitlich guten Menschen, und zu einem nützlichen und brauchbaren Staatsbürger zu bilden. Die wissenschaftliche Ausbildung soll stets, mit der des Herzens gleichen Schritt gehen, keine von beyden vernachlässigt werden. Ein jeder, der von den Bedingungen: unter welchen ich mich diesem mühsamen Geschäft unterziehen will, sich zu unterrichten wünscht, kann sich deshalb jederzeit sowohl mündlich als schriftlich an mich wenden, Königsberg den 26 October 1796.

Friedrich Freyherr von Goltz, beyder Rechte Doctor und ordentlicher Professor auf der Uniwersitaet zu Königsberg.

czaynego i dobrego człowieka, iako też na potrzebnego i użytecznego obywatela, każdego z młodych ludzi, ktory prywatnemu memu dozorowi powierzony będzie. Doskonalenie go w umieiętnościach nigdy oddzielonym nie będzie od kształcenia serca iego. Na iedno i drugie rowna będzie baczność moia. Ktokolwiek chce się dowiedzieć o warunkach pod ktoremi, ciężką tę pracę wziąść na siebie umyśl łem, może się w każdym czasie ustnie lub na piśmie zgłosić do mnie, W Krolewcu 26 Pazdziernika 1796.

Fryderyk Baron de Goltz, oboyga Praw Doktor i Profesor Akademii Krolewieckiey.

Gdy Nam tuteyszy Kupiec Chrystyan Fryderyk Krahnass, i Fryderyka Eleonora z Buchwaldow Małżonka iego, należycie donieśli to, iż utrzymywana dotąd między niemi wspolność maiątku już nadal ustaie, a myśmy się w uskutecznieniu ich żądania, bynaymniey niesprzeciwili, Przeto o tym Publiczność, dla ley Informacyi i przestrogi niniieyszemi uwiadamiamy. Warszawie dnia 3go Września 1796. Krolewsko-Pruski Magistrat sprawiedliwości.

DONIESIENIA.

Podaie się do wiadomości, iż Aukcya na Karety paradne, Kocze, Landary, Kolaski, Sanki, Bryki, Wozki, Sanie, Siodła rożne Tureckie i Angielskie, Waltrapy, Deki, Kapy, Czapraki bogate, Lamparty, Szory rożne bogate ze Złotem z mosiądzem, Rzemienne plisiowe, Chomonta, nadgłowki, połszorki, munsztuki, i inne rekwizyta staienne w Pałacu Prymasowskim na tyle Raytszula zwaney przy ulicy Senatorskiey. dnia 2. 3 4. 5. i innych dni Mca Listopada roku bieżącego, o godzinie 2giey po południu odbywać się będzie.

Pigułek arcy-skutecznych na wygubienie Szczurow i Myszow można każdego czasu dostać u JP. Berdau Maystra Krawieckiego; ktory dawniey mieszkał w kamienicy Karmelickiey Nro 2677 przy ulicy Bednarskiey, teraz zaś mieszka w Kamienicy JP. Kasperskiego na dole przy ulicy Krzywekoło Nro 189 sytuowaney.

Pewna Madam zakładaiąc Pensyą dla Dam chcących się uczyć Języków Francuzkiego, Niemieckiego i Polskiego z ortografią, tudzież chaftowania, na Arfie grać i rożnych robot podług wieku przyzwoitych temu stanowi, uwiadomia Publiczność, iż ktoby sobie życzył oddać na Edukacyą, ma się udać o ugodę do Kamienicy JP. Maybauma na pierwsze piętro pod 330 na Nowym-mieście.

In der 4ten Ziehung, 5ter Königl. Berliner Classen Lotterie, sind in meinen Comtoir auf folgende Loose, Gewinste gefallen: sub Nro 22128. 22134. 22149. 22184. 27601. 27644. 27658 27664 27667 27681. 27682 27697. 27699. 32601. 32613. 32653. 32654. 32665. 32676. 32700. 47007. 47011. 47016. 47035. 47037. 47046. 47048. 47059. 47061 47077. 47086. 47087.

Die respectiren Herren Interessentes, können bei mir darüber die Gewinn Listen nachsehen und ihre Gewinnster haben. Zur 5ten Ziehnug, welche den 21ten Novembr c. a. ihren Anfang nimmt, sind bei mir noch ganze, halbe und viertel Kaufloose zu bekommen. In dieser Classe wird der grosse Gewinst von 30,0000 r. t. gezogen. Diejenigen, welche mit ihren Loosen in der 4ten Classe noch nicht heraus, ersuche ih ergebenst, dass sie ihre Renovations gelder laengstens bis zum 11ten Novebr: a. c. an mich zahlen, in dem ich mich denn im fall des aussen, bleibens gedrungen und berechtiget fühle die bis zum obigen Termin nicht renovirten Loose in fremde Hände zu verkaufen.

Beliebige Ersätze zur Königl: Warschauer Zalen Lotterie sind bei mir ebenfalls zu machen. Warschau den 31 Octobr: 1796.

Weisse.
Koengl: Lotterie Einnehmer.
wohnhaft in der Müntz Strasse Nro 598.

Von auserlesenen deutschen: lateinisch und franzoesichen mehrentheils gut eingebunden medicinischen Büchern; auch Buchern aus andern Wissenschaften und Künsten soll den 24 dieses Monats und einige folgende Tage eine Auction in den gewöhnlichen Nachmittag stunde gehalten werden. Die Auction ist in Nro 597 auf der Senatoren gasse neben der St. Andreas Kirche in der Wochnung des privilegirten Auctionators Michael Gröll auf den ersten Stok, der Catalogus wird den 7 dieser ausgegeben.